

Nota

Programma van Maatregelen

landschappelijk bodemonderzoek: 2018J46

ID bekrachtigde archeologienota: 8046

**BORGLOON – VBR NEREM
(AQUAFIN-PROJECT 98 372BA)**

Frédéric Cruz, Ruben Vergauwe, Pieter Laloo

Ghent Archaeological Team bvba
Dorpsstraat 73
8450 Bredene

Colofon

Project:

Borgloon - Aansluiting KWZI Borgloon-Nerem op collector
Motbeek

Opdrachtgever:

Aquafin nv
Dijkstraat 8
2630 Aartselaar

Uitvoerder:

GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Frédéric Cruz, Ruben Vergauwe, Pieter Laloo

© 2018 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden,
opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of
openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook,
elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming
van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	ii
Inleiding	iii
Verslag van Resultaten	1
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen	1
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	1
1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site	1
1.3 Impactbepaling	2
1.4 Waardering van archeologische site	2
1.5 Concretisering maatregelen	2
2. Programma van maatregelen voor vrijgave	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.1 Administratieve gegevens	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.2 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3 Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.4 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bibliografie	3
Bijlage	4

INLEIDING

Aquafin nv plant een aantal bodemingrepen in de deelgemeentes Hendrieken en Borgloon, onderdeel van de stad Borgloon (provincie Limburg), in een gebied met een omvang van ca. 0,4ha. Deze ingrepen overschrijden de criteria opgesteld door het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Overheid. Conform het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 dient daarom een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd te worden dat resulteert in de opmaak van een archeologienota. GATE werd door de initiatiefnemer aangesteld om deze archeologienota op te maken.

Een archeologienota vormt in principe de eindfase van een traject van archeologisch voor-onderzoek en wordt ter bekrachtiging ingediend bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Haar doelstellingen zijn (1) een overzicht te bieden van de resultaten van de uitgevoerde onder-zoekshandelingen binnen dit traject en (2) een inschatting te geven van de waarde van het aangetroffen archeologisch erfgoed, inclusief een wijze voor de omgang daarmee. Gezien een vooronderzoek *met ingreep in de bodem* binnen het huidige project echter (nog) niet mogelijk bleek resulteerde dit in een archeologienota op basis van enkel een vooronderzoek *zonder ingreep in de bodem* en de bijhorende opmaak van een nota met een advies naar eventueel uitgesteld (voor)onderzoek met ingreep in de bodem, werfbegeleiding of vrijgave. Deze nota is het verslag van dit uitgesteld vooronderzoek.

Het 'Programma van Maatregelen' van deze nota dat in onderhavige tekst uit de doeken wordt gedaan, beschrijft eventuele verdere onderzoeksfasen of maatregelen op basis van de informatie uit het 'Verslag van Resultaten'.

VERSLAG VAN RESULTATEN

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Het archeologisch vooronderzoek bestond tot dusver enkel uit een bureauonderzoek, dat werd gerapporteerd in de archeologienota, en landschappelijk bodemonderzoek, dat het onderwerp is van de huidige nota. Volgend uit dit onderzoek wordt het archeologisch potentieel binnen dit projectgebied zeer laag ingeschat, door de aardkundige informatie omtrent de genese, bewaring en landschappelijk context van het projectgebied. Daarom is archeologisch vervolgonderzoek niet noodzakelijk.

1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site

Op basis van het landschappelijk bodemonderzoek kan vooralsnog geen argumenten worden geleverd waaruit met sluitende zekerheid de aan- of afwezigheid van een archeologisch site kan worden aangenomen. Wel kan op basis van de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek, in combinatie met de informatie uit de reeds bekrachtigde archeologienota, met hoge mate van zekerheid worden aangenomen dat het potentieel op archeologische kennisvermeerdering in dit projectgebied zeer laag is, dit zowel voor vondspreidingen als bodemsporen en voor nagenoeg alle perioden uit de menselijke geschiedenis.

Ten eerste is duidelijk dat het projectgebied is ontstaan in een natte omgeving, wat blijkt uit de geobserveerde stratigrafie, waar in de verschillende afzettingen ook amper sporen van bodemvorming zichtbaar zijn. Ten tweede wordt de top van de bodem sterk bepaald door een intense antropogene invloed. Dit manifesteert zich in de aanwezigheid van een ophogingspakket. Ook ter hoogte van de enige locatie waar een begraven bodem werd vastgesteld (in de uiterst zuidwestelijk hoek van het projectgebied) bleek deze bodem reeds deels verstoord door de aanwezigheid van een ploeglaag. Ten derde is er een indirecte aanwijzing van de landschappelijke context. Het projectgebied situeert zich in een kleine (natte) vallei met in de directe omgeving hoger gelegen en beter gedraineerde gebieden. Het is dus aannemelijk dat enige occupatie zich niet in de bodem van de vallei zal situeren, in het projectgebied, maar verder noordelijk, oostelijk of westelijk, op de rand van de vallei of de interfluvia.

Ten slotte merken we nogmaals op, zoals uit het bureauonderzoek in de reeds bekrachtigde archeologienota bleek, dat er enkele aanwijzingen zijn dat potentieel aanwezige archeologische resten *in de directe omgeving van de zone met de geplande bodemingrepen* lokaal verstoord kunnen zijn ten gevolge van eerdere bodemingrepen in het onderzoeksgebied, met name daar waar in het verleden het bestaande waterzuiveringsstation werd ingepland. Mogelijk heeft dit ook in de zone zelf geleid tot een aantasting van het bodemarchief, hoewel hierover nog geen concrete informatie voorhanden is. Dit werd tijdens

het landschappelijk bodemonderzoek ook bevestigd aan de hand van boringen (zie Verslag van resultaten voor meer gedetailleerde uitleg).

1.3 Impactbepaling

Zowel de bedreiging van het archeologisch potentieel door de geplande bodemingrepen als het uitgestelde archeologisch vooronderzoek zijn van toepassing op alle locaties binnen het onderzoeksgebied waar de toplaag wordt verwijderd, inclusief tijdelijke werkzones, aangezien eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen in en direct onder deze toplaag aanwezig kunnen zijn die een bijdrage kunnen leveren aan de archeologische kennis in een vooralsnog relatief slecht gekend gebied.

Het gaat om een aaneengesloten, lange en smalle zone met een oppervlakte van ca. 1100m², een maximale breedte van ca. 10m en een lengte van ca. 113m. De impact van de geplande bodemingrepen binnen deze zone kan daarbij als volgt worden samengevat:

Aard ingreep	Lengte (m)	Breedte (m)	Impact (diepte)
Aanleg werkstrook (inclusief werfweg) en impact werfverkeer	113	5 à 10m	ca. 30-50cm
Uitgraven rioleringsleuf	113	1,5 à 2m	> 1,5m

1.4 Waardering van archeologische site

Op dit moment is onduidelijk of archeologische resten aanwezig zijn in het onderzoeksgebied. Er kan dus ook nog niet beargumenteerd worden of eventueel aanwezige resten behoudens-waardig zijn, hetzij *in-situ* door middel van planaanpassing, hetzij *ex-situ* door middel van archeologisch onderzoek, hetzij door een combinatie van beide. Gezien de landschappelijk context, die nader werd onderzocht tijdens het landschappelijk bodemonderzoek wordt het archeologisch potentieel als laag ingeschat. Met name door de lager gelegen ligging, de (actueel) lokale natte context en het (historisch) natte lokale afzettingsmilieu waarin de bodem binnen het projectgebied is gevormd zijn met name bewoningssporen hier zeer onwaarschijnlijk

1.5 Concretisering maatregelen

Op basis van het landschappelijk bodemonderzoek wordt geen verder archeologisch (voor)onderzoek voorgesteld en wordt bijgevolg de vrijgave geadviseerd. Uit het landschappelijk bodemonderzoek bleek (zoals in detail staat beschreven in het Verslag van Resultaten en bovenstaande onderdelen) dat het potentieel op archeologische kennisvermeerdering als zeer laag wordt ingeschat, zowel voor steentijd vondstenconcentraties als sporenconcentraties uit jongere periodes.

BIBLIOGRAFIE

Literatuur:

Collecties:

Kaartmateriaal:

Digitale bronnen:

BIJLAGE

